

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО

ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ

27 май 2016 г. – Вариант 2

Отговорите на задачите от 1. до 30. вкл. отбелязвайте в листа за отговорите!

1. Чии войски разгромяват българите в битката при Онгъла през 680 г.?

- А) аварите
- Б) славяните
- В) византийците
- Г) хазарите

2. Името на кой български владетел трябва да се постави на празното място в откъса от историческия извор?

“Кан ювиги Маламир е от бога владетел. Моят дядо _____ с нас намери тези работи. А баща ми, владетелят Омуртаг, сключи тридесетгодишен мир и живя добре с гърците. Отначало и аз живеях добре, но гърците опустошиха земите ни. И владетелят Маламир, като управляваше заедно с кавхан Исбул, тръгна на поход срещу гърците с войска и опустоши крепостта Проват, крепостта Бурдидзо и земите на гърците...”

Из „Маламирова летопис“

- А) Крум
- Б) Тервел
- В) Пресиян
- Г) Борис

3. Кои средновековни български владетели са носили титлата „княз“?

- А) Борис, Симеон и Самуил
- Б) Борис, Владимир Расате и Самуил
- В) Владимир Расате, Симеон и Самуил
- Г) Борис, Владимир Расате и Симеон

4. При коя двойка автор – творба е допусната грешка?

- А) Презвитер Козма – „Беседа против богомилската ерес”
- Б) Йоан Екзарх – „Шестоднев”
- В) Константин Преславски – „Учително евангелие”
- Г) Черноризец Храбър – „Азбучна молитва”

5. Коя е вярната хронологическа последователност на събитията?

1) сражение при Траянови врата; 2) битка при с. Ключ; 3) коронация на цар Петър I; 4) обявяване на Самуил за цар; 5) смърт на цар Иван Владислав

- А) 4, 1, 3, 2, 5
- Б) 3, 4, 5, 1, 2
- В) 1, 3, 4, 5, 2
- Г) 3, 1, 4, 2, 5

6. При преминаването на рицарите от Първия кръстоносен поход през българските земи:

- А) българите се намират под османска власт
- Б) избухва въстанието на Асен и Петър
- В) Константинопол е превзет от рицарите
- Г) българите се намират под византийска власт

7. Кое събитие НЕ е свързано с управлението на цар Иван Асен II?

- А) сключването на уния с Римската църква
- Б) битката срещу епирците при Клокотница
- В) провъзгласяването на българската църква за Патриаршия
- Г) издаването на Дубровнишката грамота

8. Понятието *ктитори* означава:

- А) подвластно и закрепостено население в църковно владение
- Б) висши длъжности в ранносредновековна България
- В) лица, които даряват средства за изграждане на църкви и манастири
- Г) общо название на съвкупността от православното духовенство

9. Кой откъс от текста на документа свидетелства за развитието на търговията в българския възрожденски град?

„Ловац [Ловеч] ... е град с най-малко 12 до 15 хиляди души. Наброяват се 300 къщи или християнски домакинства, останалите са мюсюлмани, които населяват главно западния бряг на Осма [р. Осъм]. Покрит каменен мост с дюкяни свързва двата бряга на тази река. Конакът на аянина е до площада на източния бряг. Това е четвъртата едноетажна сграда с просторен двор. Има един часовник и 8 – 9 джамии с минарета. Източната част на Ловча се опира на Балкана и е построена амфитеатрално. Тесни улички водят към върха на възвишението...“

Из „Сборник с маршрути от Европейска Турция“ на Ами Буе

- А) Изградени са 8 – 9 джамии с минарета и часовникова кула.
- Б) Източната част на селището е построена амфитеатрално.
- В) Конакът на аянина е разположен до площада на източния бряг.
- Г) Над реката е съграден покрит каменен мост с дюкяни.

10. По време на коя Руско-турска война е създадена Българската земска войска?

- А) 1806 – 1812 г.
- Б) 1828 – 1829 г.
- В) 1853 – 1856 г.
- Г) 1877 – 1878 г.

11. Кое от културно-просветните постижения на възрожденските българи НЕ датира от първата половина на XIX в.?

- А) Петър Берон издава „Рибния буквар“ в Брашов.
- Б) Анастасия Димитрова основава девическо училище в Плевен.
- В) Любен Каравелов обнародва вестник „Независимост“ в Букурещ.
- Г) Константин Фотинов публикува списание „Любословие“ в Смирна.

12. За кое училище е определено завещанието?

„Аз, долуподписаният, (...) Василий Евстатиев Априлов, българин (...) този капитал завещавам на учебно заведение с намерение да се образова славянското племе, българите, които са под отоманска власт (...), и като роден в грижата ми е най-напред за това училище.“

Из „Заветът на Васил Априлов“ от 1849 г.

- А) Свищовското
- Б) Копrivщенското
- В) Калoферското
- Г) Габровското

13. Какво представлява популярната през XIX в. английска педагогическа система на Бел-Ланкастър, приложена и в българските земи?

- А) родителите не плащат нищо за обучението на своите деца в училище
- Б) учениците изучават на чужд език някои от предметите, за да го усвоят по-добре
- В) по-големите и по-напредналите ученици помагат в обучението на по-малките
- Г) учителите използват физически наказания при възпитанието на учениците си

14. Кой е правилният хронологически ред на събитията:

създаването на Българската Екзархия (1); създаване на първата програма по църковния въпрос (2); избор на първия български екзарх (3); построяване на църквата „Свети Стефан“ (4)?

- А) 2; 1; 3; 4
- Б) 4; 1; 3; 2
- В) 1; 3; 4; 2
- Г) 2; 4; 1; 3

15. Къде се провежда Първото общо събрание на БРЦК и ВРО?

- А) Гюргево
- Б) Букурещ
- В) Ловеч
- Г) Браила

16. За кое събитие от българската възрожденска история свидетелства откъсът?

„Сега, когато ви пиша това писмо, знамето се развява пред конака, пушките гърмят, придружени от ека на черковните камбани, и юнаците се целуват... Ако, вие, братя, сте истински патриоти и апостоли на свободата, то последвайте нашия пример и в Панагюрище!“

- А) действията на четата на поп Харитон през 1876 г.
- Б) началото на Старозагорското въстание през 1875 г.
- В) началото на Априлското въстание в Копривщица през 1876 г.
- Г) посрещането на руските войски в Панагюрище през 1878 г.

17. На кого според Търновската конституция принадлежи законодателната власт в Княжество България?

- А) правителството
- Б) съда
- В) Екзархията
- Г) Народното събрание

18. С каква цел са създадени комитетите „Единство“ в Княжество България и Източна Румелия?

- А) противодействие срещу прелиминарния Санстефански договор
- Б) реакция срещу потушаването на Априлското въстание
- В) съпротивително движение срещу Берлинския договор
- Г) отговор на румънското териториално разширение в Южна Добруджа

19. Кой е първият министър-председател на България след Освобождението?

- А) Драган Цанков
- Б) Петко Каравелов
- В) митрополит Климент
- Г) Тодор Бурмов

20. Кой е първият генерал-губернатор на Източна Румелия?

- А) Гаврил Кръстевич
- Б) Александър (Алеко) Богориди
- В) Стефан Богориди
- Г) Петко Каравелов

21. Кое събитие Захари Стоянов нарича в спомените си „революция“?

„Определен ден за подигане революцията беше назначено разстоянието от 15-20 септември. Нашите по-главни агенти бяха по провинцията на 2-о, 3-о, 4-о, на даже и 5-о число. Никъде приготовленията не бяха зели още остра форма. Панагюрище измени плана ни. На 2 септември двама с П. Зографски заминахме от Пловдив за село Сестримо... Вечеряхме вече в Пазарджик, когато един телеграфист (...) със запенени уста отвори вратата. „Бунт в Панагюрище!“ – извика той.“

Из „Спомените“ на Захари Стоянов

- А) избухването на Априлското въстание
- Б) извършването на Съединението
- В) преврата срещу княз Александър I
- Г) обявяването на Независимостта

22. С подготовката на коя война е свързано изменението на чл. 17 от Търновската конституция, така че монархът и правителството да могат да сключват тайни договори без съгласието на Народното събрание:

- А) Сръбско-българската война 1885 г.
- Б) Балканската война 1912-1913 г.
- В) Първата световна война 1914-1918 г.
- Г) Втората световна война 1939-1945 г.

23. В коя организация България НЕ членува в периода 1945-1989 г.?

- А) Организацията на Варшавския договор
- Б) Обществото на народите
- В) Съвета за икономическа взаимопомощ
- Г) Организацията на Северноатлантическия пакт

24. България е обявена за република след:

- А) правителствен декрет
- Б) референдум
- В) амнистия
- Г) меморандум

25. Кой от мирните договори урежда отношенията с Турция след Първата световна война?

- А) Ньойският
- Б) Сен-Жерменският
- В) Трианонският
- Г) Севърският

26. Коя балканска държава е съюзник на Германия във Втората световна война?

- А) Румъния
- Б) Турция
- В) Гърция
- Г) Югославия

27. Началото на Антихитлеристката коалиция е положено с подписването на Атлантическата харта между:

- А) Сталин и Рузвелт
- Б) Рузвелт и Чърчил
- В) Сталин и Чърчил
- Г) Молотов и Рибентроп

33. Срещу съответната буква в свитъка за свободни отговори запишете историческата личност и века, свързани с посоченото събитие/факт:

- А) български владетел, удържал победа над Балдуин I Фландърски в битката край Одрин
- Б) подпредседател на Народното събрание, организиран акция за спасяване на българските евреи
- В) турски политик и реформатор, иницирал обявяването на страната си за република

34. Срещу съответната буква в свитъка за свободните отговори запишете подходящото понятие/термин (*десятьък, ангария, атентат, баптистерий, преврат, скрипторий*), което съответства на даденото определение:

- А) насилствена промяна в управлението
- Б) помещение, стая за преписване и създаване на ръкописи, предимно в манастири
- В) принудителна работа, извършвана от зависимото население през Средновековието

35. Срещу съответната буква в свитъка за свободните отговори за всяко от изброените понятия посочете конкретен пример от българската или от съвременната световна история:

- А) федерация
- Б) култ към личността
- В) геноцид

36. Прочетете внимателно откъса от документа и отговорете на поставените въпроси.

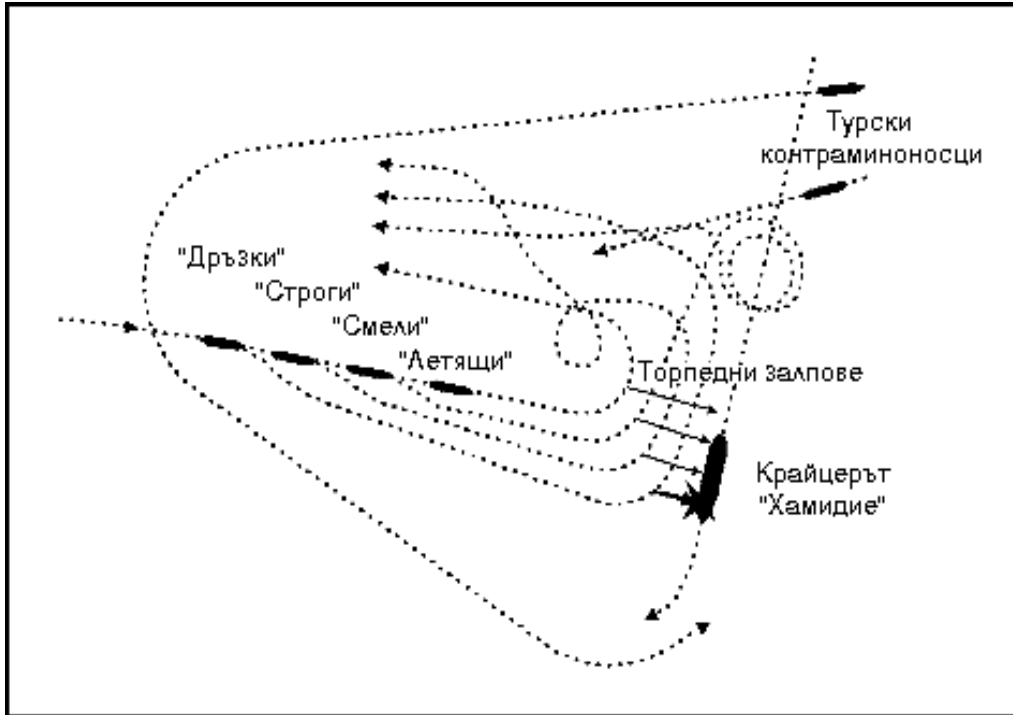
- А) Кой процес през Българското възрождение е основна тема на документа?
- Б) Обучението в кои два етапа на училищното образование е описано в откъса от документа?
- В) Кой поемал издръжката на българските училища през Възраждането ?

„...Габровското училище в туй време (около 1838 и 1839 г.) имаше около 120 ученика, разпределени във взаимно училище и в два класа. Учението във взаимното училище подготвяше учениците в четене и писание за две години. За тая цел служеха печатани таблици, съставени от отца Неофита, по които учениците общо се учеха да четат, а за писане – писалищни чиновци с пясък, след тях плочени таблици, а най-сетне перо и книга. Класното учение обхващаше граматика, история, аритметика и землеописание... Управлението и поддържането на градските училища до 1848 г. беше от черквите, а по-нататък ставаше от общината.....“

Из „Спомените“ на Атанас Иванов, учител в Ст. Загора

37. Разгледайте картосхемата и отговорете на поставените въпроси:

- А) Кое събитие е отразено на картосхемата?
- Б) По време на коя война се е случило?
- В) Какви са последиците от него?



38. Разгледайте изображението и отговорете на поставените въпроси:

- А) Кои са представените в карикатурата исторически личности.
- Б) Кое събитие отразява изображението и кой международен договор е нарушен?



Текстът на карикатурата: „Прости ми, другарю, но това ми се струва толкова добра възможност.“

Надпис на свитъка: Руско-германски пакт

В свитъка за свободните отговори напишете в обем до 3 страници отговор на историческия въпрос:

Защо през Възраждането българите водят борба за изграждане на българска светска просвета?

При отговора вземете под внимание следните въпроси:

1. Какво е състоянието на просветното дело в българските земи до началото на XIX век?
2. Каква е ролята на гръцкото просветно дело върху българското общество?
3. Защо българите се нуждаят от светска просвета на роден език?
4. Как се развива движението за новобългарска просвета?
5. Какво е значението на изграждането на българска светска просвета през Възраждането?

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ – 27 МАЙ 2016 г.

ВАРИАНТ № 2

Задача от 1 до 30.

Ключ с верните отговори

Въпрос №	Верен отговор	Брой точки
1.	В	1
2.	А	1
3.	Г	1
4.	Г	1
5.	Г	1
6.	Г	1
7.	А	1
8.	В	1
9.	Г	1
10.	А	1
11.	В	1
12.	Г	1
13.	В	1
14.	Г	1
15.	Б	1
16.	В	1
17.	Г	1
18.	В	1
19.	Г	1
20.	Б	1
21.	Б	1
22.	Б	1
23.	Г	1
24.	Б	1
25.	Г	1
26.	А	1
27.	Б	1
28.	Г	1
29.	Б	1
30.	В	1

Задача 31. – 3 точки

- А) Александър Стамболийски**
- Б) Александър Цанков**
- В) Александър Малинов**

Задача 32. – 3 точки

- А) Янош Хуняди**
- Б) хан Тервел**
- В) Стефан Стамболов**

Задача 33. – 6 точки

Събитие	Личност	Век
А) български владетел, удържал победа над Балдуин I Фландърски в битката край Одрин	цар Калоян	XIII
Б) подпредседател на Народното събрание, организиран акция за спасяване на българските евреи	Димитър Пешев	XX
В) турски политик и реформатор, иницирал обявяването на страната си за република	Мустафа Кемал Ататюрк	XX

Задача 34. – 3 точки

- А) преврат**
- Б) скрипторий**
- В) ангария**

Задача 35. – 6 точки

Примерни отговори

- А) Федерална република Германия, САЩ**
- Б) Йосиф Сталин, Адолф Хитлер**
- В) гоненията срещу евреите по време на Втората световна война**

Възможни са и други отговори

Задача 36. – 5 точки

- А) просветното движение през Възраждането**
- Б) взаимното, класното**
- В) черквите и общината**

Задача 37. - 5 точки

- А) битка между българския и турския флот**
- Б) Първа Балканска война (Балканската война)**
- В) неутрализира активните операции на турския флот в Черно море до пълното поражение на Турция във войната**

Задача 38. - 4 точки

А) Йосиф Сталин и Адолф Хитлер (Сталин и Хитлер)

Б) нападението на Германия над СССР (нападението на Германия над Съветския съюз); пактът (договорът) Молотов – Рибентроп (руско-германският пакт/договор)

ВТОРА ЧАСТ – 35 точки

Отговор на исторически въпрос:

Защо през Възраждането българите водят борба за изграждане на българска светска просвета?

При отговора вземете под внимание следните въпроси:

1. Какво е състоянието на просветното дело в българските земи до началото на XIX век? – **5 точки**
2. Каква е ролята на гръцкото просветно дело върху българското общество? – **4 точки**
3. Защо българите се нуждаят от светска просвета на роден език? – **6 точки**
4. Как се развива движението за новобългарска просвета? – **14 точки**
5. Какво е значението на изграждането на българска светска просвета през Възраждането? – **6 точки**

35 точки се получават за пълен отговор, който включва:

- Определяне и изясняване на ключовите понятия в заглавието;
- Отговори на петте съпътстващи въпроса;
- Правилен подбор на основните факти;
- Анализ и обобщения на основата на аргументирани твърдения и верни факти;
- Висока езикова и правописна култура.